

Sammanfattning från hälso- och sjukvårdsnämnden den 27 september 2023

Här är en sammanfattning av de beslut som hälso- och sjukvårdsnämnden fattade vid sitt sammanträde den 27 september 2023. Samtliga beslut finns att ta del av i protokollet.

Vill du fördjupa dig i ärendena, se [handlingar och underlag till sammanträdet](#)

På sidan publiceras också protokollet, några dagar efter sammanträdet.

Upphandling förbrukningsmaterial vakuumassisterad sårbehandling

Regionen har upphandlat visst förbrukningsmaterial som kontinuerligt används och har använts inom regionen. Senast en upphandling genomfördes inom detta område var 2016.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att tilldela XXXXX som leverantör för tjänsten. Leverantörsnamn anges i det justerade protokollet.

Utökad upphandling inom radiologisk distansgranskning dagtid och jourtid

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att utöka uppdraget i en upphandling till att även omfatta upphandling av avtal för köp av vårdtjänst hos privat vårdgivare under jourtid.

Bakgrunden till upphandlingen är att bemanningssituationen för radiologer på Bild- och Funktionsmedicin Västerbotten är mycket ansträngd. Verksamheten är till stor del beroende av vikarier via bemanningsföretag. Kliniken har under flera år upphandlat tjänst för distansgranskning under jourtid. Att inte fortsätta med distansgranskning jourtid skulle ytterligare förvärra bemanningssituationen, och medföra ett behov av ytterligare hyrläkarstöd både under dag- och jourtid.

Nuvarande avtal för distansgranskning jourtid löper ut den 15 maj 2024.

Beslut om att starta upphandling inom distansgranskning patologi

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att godkänna start för upphandling av en vårdtjänst som utförs av privata vårdgivare för distansgranskning patologi.

Klinisk Patologi och cytologi har ett ansvar för att upprätthålla den subspecialiserade cancerdiagnostiken i hela Norra regionen. Det finns dock en nationell problematik kring kompetensförsörjning inom branschen.

Genom att upphandla möjlighet till distansgranskning minskar risken för förlängda svarstider och försenade cancerdiagnoser/behandlingar samtidigt som det blir större stabilitet i det diagnostiska ansvaret gentemot Norra regionen.

Det nuvarande avtalet löper fram till 30 juni 2024.

Beslut om att starta upphandling av asyltandvård i Jörn och Lövånger

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat inleda upphandling av asyltandvård i Jörn och Lövånger.

Folk tandvården har uppdrag att bedriva asyltandvård i hela länet. I Jörn och Lövånger, orter som har ett relativt stort antal asylsökande, har Folk tandvården ingen egen verksamhet. Här behöver asyltandvården upphandlas av privat aktör.

Kostnaden för den upphandlande tjänsten bedöms uppgå till ca 600 000 kronor vilket utbetalas utifrån den ersättning regionen får från Migrationsverket. Upphandlingen gäller enbart tandvård som kan utföras i Jörn och Lövånger och på en tandvårdsklinik på respektive ort.

Hälso- och sjukvårdsnämndens nämndplan 2024

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) fastställer årligen en verksamhetsplan, som baseras på föreslagna regionmål i regionplanen.

För 2024 gäller en ny tidplan för framtagande av region- och nämndplaner, och det innebär att planer på båda nivåer bereds parallellt.

Då basenheterna i verksamheten påbörjar sin planering den 9 oktober, så har hälso- och sjukvårdsnämnden tagit ett inriktningsbeslut om sina preliminära delmål och tillhörande indikatorer till nämndplan 2024.

I november beslutar regionfullmäktige om regionplanen. Därefter, på sitt sammanträde i december beslutar HSN om den slutliga nämndplanen.

Delårsrapport per augusti 2023

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fastställt delårsrapport per augusti 2023 och beslutat att lämna över den till regionstyrelsen.

Man vill i samband med detta uppmärksamma regionfullmäktige om att man befarat ett underskott mot budget år 2023 i likhet med vad som beskrevs i samband med delårsrapporten per april 2023.

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar vid delår per augusti 2023 ett underskott mot budget på 556 miljoner kronor. Under perioden har intäkterna minskat med 3,0 procent jämfört med föregående år medan kostnaderna ökat med 9,8 procent.

Intäkterna samlat redovisar en negativ avvikelse mot budget för perioden på 31 miljoner kronor. I detta ingår vårdintäkter med en positiv avvikelse på 4 miljoner kronor. Patientintäkter och tandvårdsintäkter redovisar fortsatta stora underskott.

Kostnaderna redovisar en negativ avvikelse mot budget på totalt 525 miljoner kronor. Störst avvikelse återfinns inom personalkostnader där underskottet uppgår till 350 miljoner kronor och med en kostnadsutveckling på 10,5 procent, en kostnadsökning som till viss del kan förklaras av lönetillägg och högre sociala avgifter 2023.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beskriver i sin delårsrapport ett fortsatt ansträngt läge i verksamheten med personalbrist, och som följd av det, en negativ påverkan på vårdplatser, tillgänglighet och ekonomi.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att man inte kommer att klara uppdraget inom angivna ramar under 2023. Detta meddelade man regionfullmäktige i samband med fastställande delårsrapport per april inkluderat med föreslagna åtgärder. Efter delårsrapport per augusti kvarstår den bedömningen.

Granskning av FVIS-programmet år 2022

Regionens revisorer har granskat FVIS-programmet och ekonomistyrningen i programmet. I Region Västerbotten pågår ett omfattande arbete och förberedelser med att införa informationsstödet Cosmic i verksamheterna i början av år 2024. Arbetet är organiserat i programmet FVIS, som regionstyrelsen är ansvarig för.

Granskningen visar att regionstyrelsens styrning och kontroll över FVIS-programmet har inte varit tillräckligt utvecklad. Hälso- och sjukvårdsnämndens roll i arbetet med FVIS är oklar, vilket medför en risk vid införandet av Cosmic.

Med hänvisning till granskningsrapporterna lämnar revisorerna ett rekommendationer till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden, bland annat:

- Tydliggör roller och ansvar mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden för införandet av Cosmic.
- Säkerställ att verksamheterna får tillräckliga förutsättningar och klarar av att införa Cosmic på ett ändamålsenligt sätt.
- Säkerställ tillräcklig uppföljning och kontroll av arbetet inom FVIS-programmet och införandet av Cosmic.
- Säkerställ en tillräcklig ekonomistyrning av FVIS och kontroll över kostnaderna för FVIS och införandet av Cosmic.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommenterar granskningen och rekommendationerna i ett yttrande som man beslutat att överlämna till revisionen.

Granskning av personalkostnader år 2022

Revisorerna beskriver att hälso- och sjukvårdsnämnden haft stora underskott för personalkostnader under flera år. Bedömningen är att nämnden varit passiv i sin beredning av budgeten och i styrningen av personalkostnaderna och att verksamheterna har begränsade möjligheter att påverka sin budget.

Revisorerna anser bland annat att det saknas analyser och beräkningar av vilka personalbehov verksamheterna har för att klara sina uppdrag och att budgetberedningen hanteras genom indexuppräknings av tidigare årsbudget. Revisorerna beskriver att det i beredningen tas liten hänsyn till tidigare stora underskott och verksamheternas kostnader.

Revisorerna beskriver att det är positivt är att nämnden löpande har följt upp personalkostnaderna även om nämnden inte analyserat orsakerna till de stora underskotten

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna ett antal rekommendationer till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Analysera varför nämndens verksamheter har återkommande budgetunderskott för personal.
- Säkerställ att bemanningsmål och personalbudgetar bygger på dokumenterade analyser av det faktiska personalbehovet och att de är tillräckliga för att verksamheterna ska klara sina uppdrag.
- Säkerställ att det finns ett system för att göra prioriteringar som bygger på riskanalyser som visar att besparingar är möjliga att genomföra.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden har upprättat ett yttrande utifrån revisionens rekommendationer.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommenterar granskningen och rekommendationerna i ett yttrande som man beslutat att överlämna till revisionen.

Granskning redovisning av projektmedel

Av granskningen framgår att revisorerna bedömer att det finns brister i hälso- och sjukvårdsnämndens hantering av projektmedel och att dessa inte hanteras korrekt i redovisningen.

Revisionen har gjort stickprov av balanserade projektmedel i bokslutet för år 2022, vilka visar på avvikelser. Projektmedel som inte förbrukats förs över till balansräkningen för att kunna användas ett annat år utan korrekt underlag. Det krävs underlag med en extern förpliktelse motsvarande återbetalningskrav för att projektmedel ska få föras över på detta sätt, poängterar revisorerna.

För en majoritet av de granskade projekten saknas sådana underlag. De riktlinjer och rutiner som finns för hantering av projektmedel ger inte förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll och att centrala kontroller är bristfälliga.

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna följande rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Ta fram övergripande riktlinjer för hantering och redovisning av projekt där organisationsstruktur med ansvar och roller är tydliga samt där redovisning och intern kontroll ingår. Även bokslutsanvisningen behöver tydliggöras inför kommande bokslut.
- Säkerställ att det i delårsbokslut 2023 inte finns projektmedel i regionens balansräkning som saknar extern förpliktelse (d v s definitionen av skuld måste vara uppfylld). För följsamhet till RKR R17 måste anpassning göras redan i delårsbokslutet 2023. Felaktiga balanserade medel ska i redovisningen hanteras som rättelse av fel enligt RKR R12 och de upplysningskrav som finns ska följas.
- Säkerställ att det vid varje bokslut, i enlighet med bokslutsanvisningarna, finns underlag för att styrka varje balanserat projekt och att alla projektledare och controllers är införstådda i innebörden av detta.
- Överväg om det behöver införas ytterligare kontroller för redovisning och hantering av projektmedel.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommenterar granskningen och rekommendationerna i ett yttrande som man beslutat att överlämna till revisionen.

Initiativärende om förbättrad arbetsmiljö i primärvården

Ulf Wahllöf (M) har lämnat in ett initiativärende där han vill att hälso- och sjukvårdsnämnden verkar för en förbättrad arbetsmiljö i primärvården. Dessutom att regionen antar Socialstyrelsens uppsatta måltal på 1 specialist i allmänmedicin per 1 100 invånare.

Av svaret till ärendet beskrivs att Region Västerbotten har i dagsläget hanterat det som rör patienters möjlighet att vid behov få tillgång till en fast läkarkontakt, vilket regleras i lag. Det finns framtagna rutiner att registrera detta för hälsocentralerna så att uppföljning är möjlig både för varje hälsocentral och på en övergripande nivå.

En riktlinje som bland annat närsjukvårdsområde Skellefteå/Norsjö i dagsläget arbetar utifrån är att varje allmänspecialist ansvarar för 1485 listade patienter när personalbudgetar sätts. För att höja läkarbemanningen, för att nå Socialstyrelsens mål om 1100 patienter per läkare, behövs fler läkare i primärvården. Det finns dock inte möjlighet utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar att öka antalet läkare utan att minska på andra professioner, alternativt att man begränsar utbudet. Därför behöver antingen vårdpengen höjas eller beställningen förändras.

Utöver den ekonomiska situationen så finns det en generell utmaning att rekrytera allmänspecialister till primärvården. Om regionen kan tillsätta de vakanser som idag till del är besatta av hyrläkare med höga lönekostnader, skulle även den ekonomiska situationen vara bättre och sannolikt göra det mer rimligt att uppnå Socialstyrelsens riktlinjer om 1100 patienter per specialist.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att avslå initiativärendet.

Reservation: M+KD+C+L

Initiativärende om primärvårdens första linjes psykiatri

Max Fredriksson (KD) har lämnat in ett initiativärende att HSN bör omfördela mer medel till primärvårdens första linjens psykiatri för att klara det tryck som finns och ge möjlighet att hjälpa till att arbeta av köerna till BUP.

I svaret till ärendet beskrivs att antalet patienter som söker för psykisk ohälsa har ökat kraftigt under senaste åren vilket är den största orsaken till den belastning som vården både på primärvårds- och specialistnivå erfar.

Det arbetas med ett förslag på hur en rutin kan se ut för vård och behandling på flera vårdnivåer. Arbetsgruppen består av medarbetare och chefer från BUP och primärvården.

Med en fungerande rutin och överenskommelse kan barn ha kontakt med specialistnivån gällande till exempel uppföljning och förskrivning av centralstimulantia och samtidigt kunna ha kontakt med första linjen (primärvården) vid en kris eller en lindrig ångest. Ett arbetssätt där BUP och

Det finns en resurs- och kompetensbrist i primärvården som är en bidragande anledning till att primärvården remitterar patienter till BUP, där det finns barn som kanske egentligen inte behöver vård på specialistnivå ändå blir BUP-patienter.

Att utöka finansieringen till primärvården skulle med automatik inte innebära att det blir enklare att rekrytera den kompetens som behövs. Det också viktigt att se över organisationen och vårdkedjan, att stärka samarbetet mellan vårdnivåerna och de psykosociala teamen i primärvården över länet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att avslå initiativärendet.

Reservation: KD

Tandvårdstaxa 2024

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar om en ny tandvårdstaxa för perioden 15 januari 2024 till och med 14 januari 2025.

Förslaget till fullmäktige är att

- Taxorna för allmäntandvård och specialisttandvård föreslås uppräknas med 12 %.
- Helgjourtaxan föreslås kvarstå enligt tidigare beslut. Behovet av akut tandvård ökar i takt med att tillgängligheten till tandvård minskar och en utveckling och utökad tillgänglighet till akut tandvård är nödvändig.
- Taxorna för lokala åtgärder, som inte ingår i det statliga tandvårdsstödet, föreslås justeras för beräknad kostnadsökning med 12 %.
- Den interna taxa som reglerar åtaganden mellan regioner föreslås uppräknas med 12%.

Höjd avgift för andningshjälpmedel

Positive airway pressure-behandling är en behandling med andningshjälpmedel; antingen med CPAP som används vid snarkning) eller BiPAP, som används vid andningssvikt vid tex vid Kroniskt obstruktiv lungsjukdom.

Dagens avgift ligger på 500 kronor per år, vilket har gällt sedan 2013. Hanteringen skiljer sig mellan regionerna. En del har ingen avgift alls medan flera har betydligt högre avgifter än Region Västerbotten. Den sammanlagda bedömningen är dock att regionens avgift för detta hjälpmedel är låg och bör höjas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar föreslår att regionfullmäktige fattar beslut om höjd avgift gällande andningshjälpmedel för patienter med sömnapné syndrom och andningssvikt till 1 000 kronor per år.

Motion om akutsjukvårdens triagering

Hans-Inge Smetana (KD) föreslår i en motion till regionfullmäktige att Region Västerbotten bör lämna SOS Alarms samarbete till förmån för annan aktör som har bättre resultat och ökad patientsäkerhet.

Av svaret till motionen framgår att Aambulanssjukvården i Region Västerbotten över tid har jobbat med att förbättra och säkerställa en effektiv och kvalitetssäker verksamhet. Utmaningen över tid är en ökande belastning som gör att resurserna måste användas på rätt sätt och till rätt patient.

Frågan om på vilket sätt den bästa triageringen kan ske av ambulansresurser är en fråga som diskuteras i flera regioner, och det finns en samstämmighet om att det finns brister i dagens system.

Utifrån utmaningarna i Västerbotten om att bemanna 24/7-verksamhet med sjuksköterskor liksom de ekonomiska utmaningarna så behöver regionen följa utvecklingen på området. Detta i nära samråd med övriga regioner i landet för att kunna hitta den bästa alarmeringstjänsten utifrån resurserna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad.

Reservation: KD

Motion om tillgänglig ungdomsmottagning oavsett huvudman

Maria Kristoffersson (C) föreslår i en motion till regionfullmäktige att regionstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten med en gemensam app för ungdomsmottagningarna, i samverkan med länets kommuner.

Av svaret till motionen framgår att för att utforma en gemensam regional och kommunal digital Ungdomsmottagning måste olikheterna i uppdrag och lagar tydliggöras och nya kommungränsöverskridande överenskommelser utformas.

Kommunerna har delvis olika uppdrag med kommunala gränsdragningar medan regionen har ett länsuppdrag och ett uppdrag att utforma jämlik hälsa i hela Västerbotten. Olika krav på dokumentation är ytterligare en utmaning, liksom sekretessfrågor och frågan om möjligheter för enskilda kommuner i länet att erbjuda samtal med ungdomar från olika kommuner.

Den sammantagna bedömningen är att det finns ett antal hinder som måste överbryggas och lösas om det ska vara möjligt att ha en länsgemensam app mellan regionen och kommunerna. En springande faktor i arbetet är att de mellan kommunerna måste redas ut hur man ser att ett länsövergripande arbete skulle

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad.

Reservation: C

Motion om att uppmärksamma medarbetare inom vården

Maria Kristoffersson (C) föreslår i en motion till regionfullmäktige att man ger regionstyrelsen i uppdrag att utforma ett årligt återkommande uppmärksammande av regionmedarbetare inom vårdyrken, likt Länsstyrelsens "Årets Mentor".

I motionssvaret står bland annat:

- Att uppmärksamma goda resultat och medarbetares prestationer görs bäst nära medarbetarens arbetsvardag. Organisationen är beroende av att alla presterar bra, så att endast uppmärksamma ett fåtal ger inte bästa effekt. Här har närmsta chef och ledning en viktig roll att lyfta det positiva som flera bidrar till.
- Som organisation bör vi därför i stället på olika sätt arbeta med att stärka chefers förutsättningar att leda. Vi behöver chefer som kan frigöra medarbetarnas handlingskraft genom att aktivt identifiera de olika hinder som medarbetarna upplever för att de ska trivas och kunna prestera optimalt.
- Chefer och ledare bör uppmuntra och synliggöra medarbetarna genom att hela tiden vara närvarande och förstärkande i sin kontakt med sina medarbetare.
- Vissa utmärkelser utges redan idag, som exempelvis Årets handledare. Dessa pris utdelas till medarbetare som bidragit till nöjdhet hos de som innehar utbildningstjänster, som aktivt bidragit till en god arbetsmiljö och utveckling samt att vara en god pedagogisk förebild

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Reservation: C

Motion om att dokumentera mindre och vårda mer

Åsa Hörnsten (M) föreslår i en motion till regionfullmäktige att vårdnära chefer i samråd med högre chef får i uppdrag att upphöra med dokumentation och byråkratiska processer som de inte anser ger något mervärde för patienten samt att minska den byråkratiska överbyggnaden.

Av svaret till motionen framgår att de förslag som läggs fram redan ingår i en pågående process med införande av nya arbetsätt och det uppdrag som redan delats ut till nämnderna från fullmäktige avseende administration och administrativa flöden. motionssvar har upprättats.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad.

Reservation: M

Motion om redovisning av personal

Betty-Ann Nilsson (KD) föreslår i en motion till regionfullmäktige att man ger hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att utarbeta nycklar för att kunna redovisa personal som dels administrativ eller patientnära personal. Vidare att regionfullmäktige ger hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att vid redovisning av antalet medarbetare, ska antalet redovisas per klinik/basenhets, samt att regionfullmäktige ger hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att vid redovisning av antalet medarbetare, så ska det skiljas på administrativ personal och personal som arbetar nära patienten.

Av svaret på motionen framgår bland annat att det i Region Västerbotten finns ett stort antal yrkeskategorier som inte helt enkelt kan kategoriseras till vare sig administration eller patientnära personal.

Exempel på dessa är servicepersonal, teknisk personal, pedagogisk och vaktmästeri. Dessa yrkesgrupper klassas inte som administrativa arbeten enligt klassificeringssystemet AID, och inte heller som patientnära arbeten. Utöver AID finns inget behov att tillskapa specifika nycklar för att redovisa fördelning inom personalgrupperna i Region Västerbotten.

Det är redan fullt möjligt att redovisa antalet medarbetare enligt klassificeringssystemet som beskrivs ovan vid respektive klinik/basenhets men det speglar dock inte hur många som faktiskt arbetar vid respektive basenhets eller kostnaden för den personalen. När man sedan tittar på siffror för antal anställda så måste de sättas i relation till närvarotid, antal budgeterade tjänster och behov i verksamheten m.m. Utifrån enbart anställda går det inte att uttala sig om rådande situation är bra eller inte.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Reservation: KD

Sammanträdestider för hälso- och sjukvårdsnämnden 2024

Hälso- och sjukvårdsnämnden sammanträder följande datum under 2024:

- 28 februari
- 27 mars
- 25 april
- 22 maj
- 11 juni (Workshop)
- 19 juni
- 25 september
- 23 oktober
- 12 december

Fler ärenden som behandlades på sammanträdet

(se protokoll för mer information)

- 9. Uppföljning av hälso- och sjukvårdsnämndens ärendeberedning
- 16. Patientnämndens skrivelser till hälso- och sjukvårdsnämnden
- 17. Svar till remiss EU-läkemedelslagstiftning: Kommissionens förslag på förordning och direktiv om humanläkemedel
- 18. Svar till remiss - Ytterligare anpassningar till EU:s förordningar om medicinteknik
- 19. Svar till remiss - Förslag på åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för kliniska prövningar
- 20. Yttrande över remiss av betänkandet (SOU 2023:10) Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter
- 34. Hälso- och sjukvårdsnämndens valärenden 2023–2026